

ਜੇ.ਵੀ.ਗੁਪਤਾ ਜੇ.

ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 754 .

ਦਸੰਬਰ 15, 1982

ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ (1956 ਦਾ XXX)— ਧਾਰਾਵਾਂ 14(1) ਅਤੇ 15— ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਧਵਾ ਦੀ ਸੰਪੱਤੀ 'ਤੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਔਰਤ—ਅਜਿਹੀ ਔਰਤ ਧਾਰਾ 14(1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੂਰਨ ਮਾਲਕ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਰਨ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਫੋਰਸ—ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦਾ ਨਿਯਮ- ਕੀ ਧਾਰਾ 15(1) ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ- ਮ੍ਰਿਤਕ ਔਰਤ ਦੇ ਭਰਾ ਦਾ ਪੋਤਾ- ਕੀ ਧਾਰਾ 15(2) ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਫਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ, 1956 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 15 ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਔਰਤ ਹਿੰਦੂ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪੂਰਨ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਵਾਰਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਤਾਕਤ. ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14(1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪੂਰਨ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਹੈ, ਜੋ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕਰੇਗਾ। ਜਿੱਥੇ ਪਤੀ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ, ਵਿਧਵਾ ਨੂੰ ਵਿਧਵਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਜੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਮਿਲੀ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 (1) ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੀ ਪੂਰਨ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲ ਗਈ। ਧੀ ਦੁਆਰਾ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਧੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਅਧੀਨ ਵਿਰਾਸਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਐਕਟ. ਇਹ ਧਾਰਾ ਪਤੀ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਪਰ ਇਹ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਰਨ ਵਾਲੀ ਹਿੰਦੂ ਔਰਤ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਅਤੇ ਧੀਆਂ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੰਡੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਪੂਰਨ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਈ ਹੈ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਾਰਸਾਂ 'ਤੇ। (ਪਰਾ ੬)।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਔਰਤ ਦੇ ਭਰਾ ਦਾ ਪੋਤਾ-ਪੁੱਤਰ ਵੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਵਾਰਸ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਉਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਡੀ) ਅਧੀਨ। ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਜਾਂ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਜਾਇਦਾਦ ਕਿਸੇ ਹਿੰਦੂ ਔਰਤ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਤੋਂ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਸਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਾਰਸ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਜਾਇਦਾਦ ਰਾਜ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਜਾਇਦਾਦ ਇੱਕ ਔਰਤ ਹਿੰਦੂ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਸਹੁਰੇ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਤੋਂ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹੀ ਬਦਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਔਰਤ ਦੇ ਪਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਵਾਰਸ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਾਇਦਾਦ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ 'ਤੇ ਵੰਡੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੋ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਭਰਾ ਦਾ ਪੋਤਾ ਹੈ। (ਪਰਾ ੭)

ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਐੱਚ.ਐੱਸ. ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਐਡੀ. ਜ਼ਿਲਾ. ਜੱਜ, ਸੰਗਰੂਰ, ਮਿਤੀ 27 ਦਸੰਬਰ, 1973 ਨੂੰ, ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸ਼. ਓ.ਪੀ. ਸਿੰਗਲਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਸਬ ਜੱਜ, ਸੰਗਰੂਰ ਨੇ ਮਿਤੀ 30 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1970 ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਏ.ਐਨ. ਮਿੱਤਲ ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਐਸ ਐਲ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਏਜੀ (ਪੀਬੀ) ਲਈ।

ਆਰ ਐਲ ਸ਼ਰਮਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 3 ਲਈ।

ਵਾਈ ਪੀ ਗਾਂਧੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 4 ਅਤੇ 6 ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਜੇ.ਵੀ.ਗੁਪਤਾ, ਜੇ.

1. ਕਨਾਲ 12 ਮਰਲੇ ਖੇਤੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਹੇਠਲੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

2. ਮੁਦਈ ਨੇ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜੈਮਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਮਹਾਂ ਕੌਰ ਦੀ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮਹਾਂ ਕੌਰ ਦੇ ਭਰਾ ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪੋਤਾ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਸਹਾਇਕ ਕਲੈਕਟਰ, ਪਹਿਲਾ ਦਰਜਾ, ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 10 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1963 ਦੁਆਰਾ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਇੰਤਕਾਲ ਜਵਾਬਦੇਹ ਰਾਜ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਸਚੀਟ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮਹਾਂ ਕੌਰ ਦਾ ਕੋਈ ਵਾਰਸ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਲੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਮੁਦਈ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਮਹਾਂ ਕੌਰ ਦਾ ਵਾਰਸ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਉਲਟਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਕੇ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਮਹਾਂ ਕੌਰ ਦੀ ਮੌਤ ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ (ਇਸਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਮੁਦਈ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮਹਾਂ ਕੌਰ ਦੇ ਭਰਾ ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪੋਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ, ਜਾਇਦਾਦ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਤੋਂ ਉਸਦੇ ਕੋਲ ਆਈ ਸੀ।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੁਦਈ ਐਕਟ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਤੋਂ ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਗੈਰ-ਉਚਿਤ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਮਹਾਂ ਕੌਰ ਦੁਆਰਾ ਛੱਡੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵਾਰਸ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੁਦਈ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ, ਉਸਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ।

3. ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਮਹਾਂ ਕੌਰ ਦੇ ਭਰਾ ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪੋਤਾ ਹੈ, ਜਿਸਦੀ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮਹਾਂ ਕੌਰ, ਮ੍ਰਿਤਕ, ਆਪਣੇ ਪਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਰ ਗਿਆ ਸੀ, ਦੀ ਵਾਰਿਸ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਵਿਧਵਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਹਾਤੇ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਵਾਰਸ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਡੀ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ।) ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਤਹਿਤ ਮੁਦਈ ਮਹਾਂ ਕੌਰ, ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਦੇ ਵਾਰਸ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਗਲਤ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ। ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਮਹਾਂ ਕੌਰ ਦੀ ਸਵੈ-ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਇਦਾਦ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਸਦੀ ਪੂਰਨ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਮਹਾਂ ਕੌਰ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦਾ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਤੋਂ ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਤੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੇ. ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜੈ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਮੁਗਲਾ (1), ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਮਹਾਂਬੀਰ ਸਿੰਘ (2) ਅਤੇ ਬੇਹਾਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਜਸ ਕੌਰ (3) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਮਹਾਂ ਕੌਰ, ਮ੍ਰਿਤਕ, ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਤੋਂ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ, ਮੁਦਈ ਉਪ ਧਾਰਾ (ਡੀ) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਡੀ) ਅਧੀਨ ਪਿਤਾ ਦੀ ਵਾਰਸ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੇ ਅਧੀਨ, ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਦਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਐਗਨੇਟ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਮਹਾਂ ਕੌਰ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਵਾਰਸ ਸੀ। ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਤੋਂ ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਪਿਤਾ ਦੇ ਵਾਰਸ ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵਾਰਸ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਿਰਸੇ ਵਿੱਚ ਮਿਲਿਆ ਸੀ

(1) 1967 PLR 475

(2) 1970 PLJ 148.

(3) 1969 PLR 675।

ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਜਾਂ ਸਹੁਰੇ ਤੋਂ, ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਡੀ) ਦੇ

Balwant Singh v. State of Punjab and others (J. V. Gupta, J.)

ਤਹਿਤ, ਜੇਕਰ ਜਾਇਦਾਦ ਇੱਕ ਔਰਤ ਹਿੰਦੂ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਤੋਂ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਇਸ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਜਾਂ ਧੀ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਦੂਜੇ ਵਾਰਸਾਂ ਉੱਤੇ ਨਹੀਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ, ਪਰ ਪਤੀ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਉੱਤੇ, ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਉਪ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਹੁਕਮ-ਸੈਕਸ਼ਨ (1) ਅਨੁਸਾਰ ਬਦਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਜਾਇਦਾਦ ਇੱਕ ਔਰਤ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਪਹਿਲਾਂ ਆਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੇਕਰ ਜਾਇਦਾਦ ਕਿਸੇ ਹਿੰਦੂ ਔਰਤ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਤੋਂ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬਦਲੇਗੀ।

4. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਪਿਆਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਉਪਬੰਧ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਵਾਰਸ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ। (1) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੇ ਅਧੀਨ, ਤਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਰਾਜ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਵਾਰਸ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਡੀ) ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਔਰਤ ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਤੋਂ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਸੀ।

5. ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਠਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਤਾਕਤ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

6. ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੀ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਲਈ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦਾ ਪੁਨਰ-ਨਿਰਮਾਣ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹੀ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ, -

"ਔਰਤ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਆਮ ਨਿਯਮ- (1). ਇੱਕ ਔਰਤ ਹਿੰਦੂ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਆਕਤੀ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਧਾਰਾ 16 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵੰਡੀ ਜਾਵੇਗੀ, -

- (a) ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਪੁੱਤਰਾਂ ਅਤੇ ਧੀਆਂ (ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੂਰਵ-ਮ੍ਰਿਤਕ ਪੁੱਤਰ ਜਾਂ ਧੀ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਸਮੇਤ) ਅਤੇ ਪਤੀ ਉੱਤੇ;
- (b) ਦੂਜਾ, ਪਤੀ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਉੱਤੇ;
- (c) ਤੀਜਾ, ਮਾਤਾ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਉੱਤੇ;
- (d) ਚੌਥਾ, ਪਿਤਾ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਉੱਤੇ; ਅਤੇ
- (e) ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਮਾਂ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਉੱਤੇ।

(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, -

- (a) ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਹਿੰਦੂ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਮਾਤਾ ਤੋਂ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਕਿਸੇ ਪੁੱਤਰ ਜਾਂ ਧੀ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ (ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੂਰਵ-ਮ੍ਰਿਤਕ ਪੁੱਤਰ ਜਾਂ ਧੀ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਸਮੇਤ) ਉਪ-ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹੋਰ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। (1) ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ, ਪਰ ਪਿਤਾ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਉੱਤੇ; ਅਤੇ
- (b) ਕਿਸੇ ਹਿੰਦੂ ਔਰਤ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਸਹੁਰੇ ਤੋਂ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਕੋਈ ਵੀ

ਜਾਇਦਾਦ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਕਿਸੇ ਪੁੱਤਰ ਜਾਂ ਧੀ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ (ਕਿਸੇ ਪੂਰਵ-ਮ੍ਰਿਤਕ ਪੁੱਤਰ ਜਾਂ ਧੀ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਸਮੇਤ) ਦੂਜੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ, ਪਰ ਪਤੀ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਮੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਔਰਤ ਹਿੰਦੂ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਵਾਰਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14(1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਉਸ ਦੀ ਪੂਰਨ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਹੈ, ਜੋ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕਰੇਗਾ। *ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰ)* ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਪਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਵਿਧਵਾ ਨੂੰ ਵਿਧਵਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਜੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਮਿਲੀ, ਉਥੇ ਧਾਰਾ 14 (1) ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਪੂਰਨ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਈ। ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਮਰਨ ਵਾਲੀ ਵਸੀਅਤ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਧੀ ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ (ਧੀ ਦੇ) ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਕਦੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਅਤੇ ਧੀ ਨੂੰ ਇਸ ਅਧੀਨ ਵਿਰਾਸਤ ਮਿਲੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ)। ਇਹ ਧਾਰਾ ਪਤੀ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਪਰ ਇਹ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਰਨ ਵਾਲੀ ਹਿੰਦੂ ਔਰਤ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਅਤੇ ਧੀਆਂ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੰਡੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਹਾਂ ਕੌਰ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਪੂਰਨ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਈ ਸੀ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

7. ਜੇਕਰ ਐਕਟ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਨਰਮੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁਦਈ ਵੀ ਸਫਲ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਡੀ) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਮਹਾਂ ਕੌਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਵਾਰਸ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ। ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਜਾਂ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਜਾਇਦਾਦ ਕਿਸੇ ਹਿੰਦੂ ਔਰਤ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਤੋਂ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਸਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਾਰਸ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਜਾਇਦਾਦ ਰਾਜ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਜਾਇਦਾਦ ਇੱਕ ਔਰਤ ਹਿੰਦੂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਸਹੁਰੇ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਤੋਂ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹੀ ਬਦਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਮਹਾਂ ਕੌਰ ਦੇ ਪਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਵਾਰਸ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਜਾਇਦਾਦ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੋ ਕਿ ਮੁਦਈ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ, ਦੋਨੋਂ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਅਧੀਨ, ਮੁਦਈ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਮਹਾਂ ਕੌਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

8. ਚਰਚਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਕੀ ਇਹ > ਪੀਪੀਲ ਸੀ ਅਤੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ। ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦੇ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

Balwant Singh v. State of Punjab and others (J. V. Gupta, J.)

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੰਚਨ

ਐਸ. ਐਸ. ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ ਸੀ. ਜੇ. ਅਤੇ 1. ਐਸ. ਟਿਵਾਣਾ, ਜੇ.

ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ,

ਬਨਾਮ

ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

ਪੱਤਰ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1981 ਦਾ 721

21 ਦਸੰਬਰ 1982

ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮੰਗ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ (1952 ਦਾ XXX)— ਧਾਰਾ 8(l)(e)- ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ 1950— ਧਾਰਾ 31-ਬੀ ਅਤੇ ਨੌਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ—ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ —ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ 'ਸਿਰਫ ਮੁਆਵਜ਼ੇ' ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ (1) (ਈ) — ਸੋਲੇਟੀਅਮ ਦੇ ਭੂਗਤਾਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਐਕਟ — ਸੋਲੇਟੀਅਮ — ਕੀ 'ਸਿਰਫ ਮੁਆਵਜ਼ੇ' ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ — ਐਕਟ ਨੂੰ ਨੌਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ — ਕੀ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸੋਲੇਟੀਅਮ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੋਲਟੀਅਮ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ (ਈ)